

Varhaiskasvatuksen palvelusetelilaki

Sivistysvaliokunta 12.9.2025

33 648

lasta yksityisessä varhaiskasvatuksessa palvelusetelillä (2024)

SIVISTA

Mitä yksityiselle varhaiskasvatusalalle kuuluu?

Poimintoja Sivistysalan barometristä 2024

Yksityisten varhaiskasvatustoimijoiden yleiset näkymät (%) – tilannekuva voittopuolisesti heikko

Kuluneen 12 kk aikana

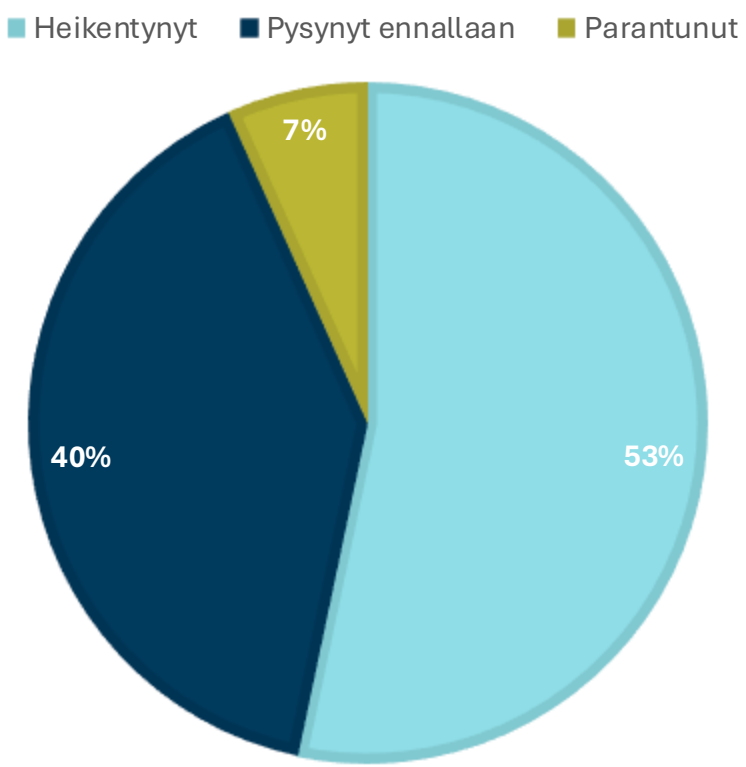

Seuraavan 12 kk aikana

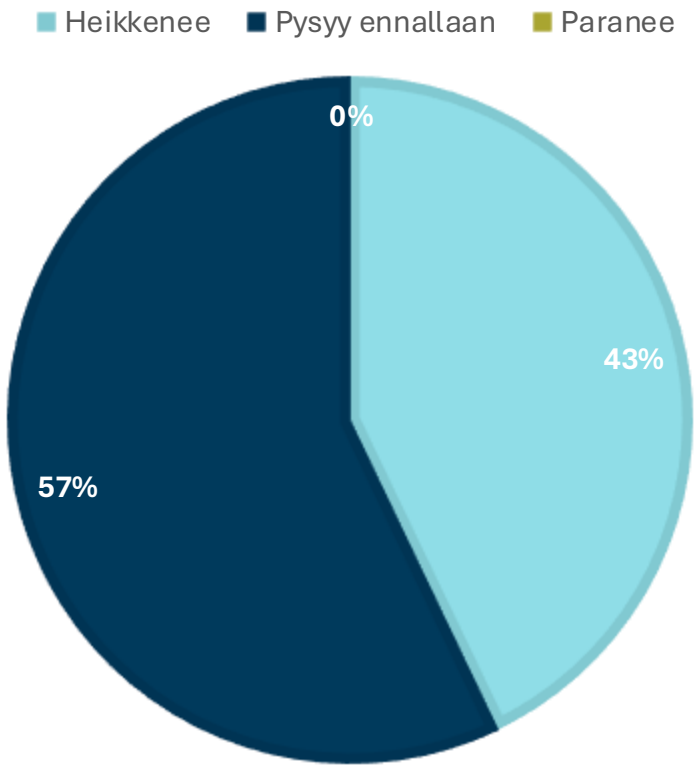

SIVISTA

Lähde: Sivistysalan barometri 2024

Taloudellinen tulos – alijäämäisyys yleistynyt

	Viimeisimmän tilinpäätöksen jäämä	Viimeisimmän tilinpäätöksen jäämän kehitys	Kuluvan tilikauden jäämän kehitys
Kaikki	2 (-8)	-5 (-30)	-4 (-35)
KOULUTUSMUOTO			
Varhaiskasvatus	-13 (9)	-13 (-10)	-7 (9)
Yleissivistävä	-30 (-27)	-21 (-40)	5 (-33)
Ammatillinen	18 (5)	-23 (-23)	5 (-5)
Vapaa sivistystyö	-4 (3)	-16 (-41)	-24 (-44)
Taiteen perusopetus	-19 (-39)	-16 (-11)	-15 (-26)
AMK	62 (-50)	39 (-50)	0 (25)
Yliopisto	0 (-50)	50 (-100)	0 (-25)
Muu	-29 (-75)	29 (-50)	14 (-25)
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ			
Alle 20	-6 (0)	-9 (-33)	-6 (-48)
20-49	-7 (-12)	-22 (-26)	-14 (-22)
50-249	10 (-8)	0 (-31)	-4 (-31)
Väh. 250	24 (-17)	19 (-33)	19 (17)
OPISKELIJAMÄÄRÄ			
Alle 300	-15 (-17)	-23 (-41)	4 (-46)
300-999	-6 (-3)	-9 (-19)	-3 (-16)
1000-4999	-6 (-23)	-9 (-37)	-13 (-17)
Väh. 5000	53 (33)	-30 (-20)	-6 (-27)
ALUE			
Helsinki-Uusimaa	-4 (5)	-12 (-9)	-2 (-35)
Etelä-Suomi	5 (0)	-10 (-15)	-19 (-30)
Länsi-Suomi	15 (-4)	18 (-32)	-18 (4)
Pohjois- ja Itä-Suomi	-4 (4)	-8 (-44)	-19 (-19)

SIVISTA

Lähde: Sivistysalan barometri 2024

Yksityiseltä tuottajalta odotetaan yhä enemmän tukeen liittyviä palveluita – palvelusetelin korotukset eivät kuitenkaan vastaa näitä.

Toteutuuko lapsen tuki kaikissa edustamissasi päiväkodeissa?

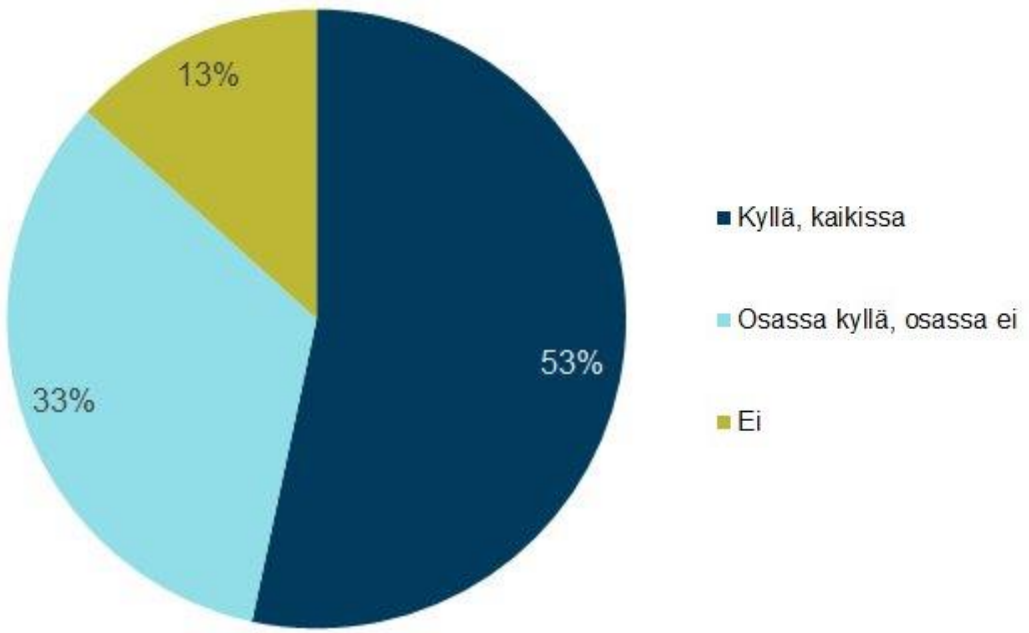

Onko lapsen tukeen kunnalta saatu resurssi oikein mitoitettu?

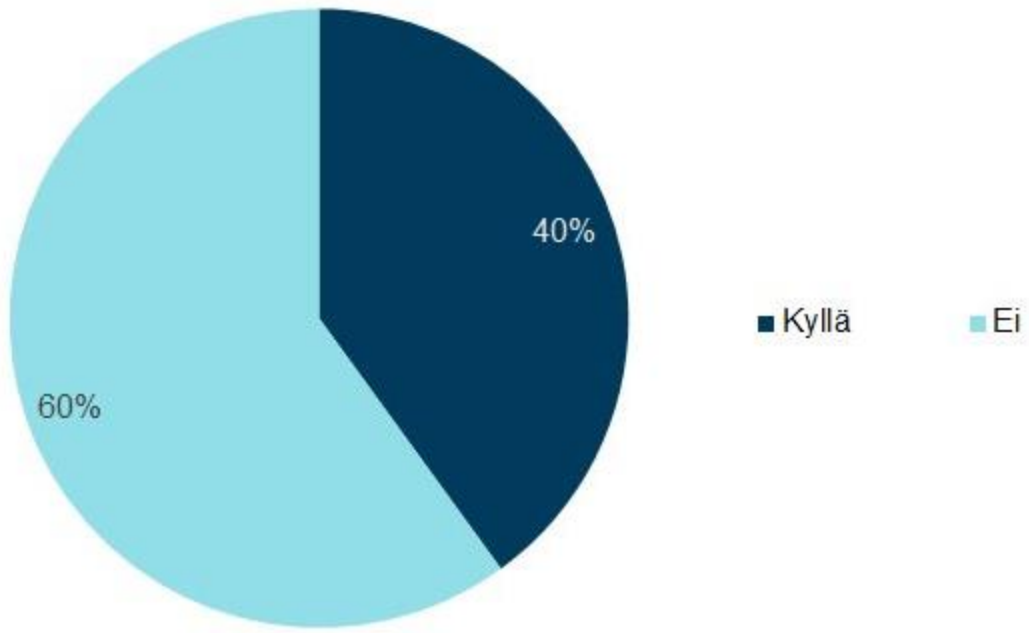

SIVISTA

Lähde: Sivistysalan jäsenkysely 2024

Perheet ovat tyytyväisiä yksityiseen varhaiskasvatukseen

- Pääkaupunkiseudun asiakaskokemuskyselyssä (2024) yksityisen varhaiskasvatuksen yleisarvosana on 9,22.
- Samassa kyselyssä lapsen arvioidaan saavan tarvitsemansa tuen omassa ryhmässään (4,61/5).
- **Rahoituksen nykytilanne ei ole kuitenkaan kestävä** – pitkällä aikavälillä aliresursointi tuo haasteita lapsen edun yhdenvertaiseen toteutumiseen. Palvelusetelilaista on odotettu korjausta tilanteeseen.

Lain uudistaminen on tärkeää, ja sillä on hyvät tavoitteet

SIVISTA

Yksityisen varhaiskasvatusalan keskeiset viestit

- Arvon on oltava kohtuullinen palveluntuottajan kannalta
- Kuntien on laskettava ja julkaistava oman tuotannon kustannukset
- Ikään ja tuen tarpeeseen perustuvat korotukset on tehtävä vastaavasti kuin kunnallisessa päiväkodissa
- Indeksikorotukset on tehtävä vähintään vuosittain
- Perheille subjektiivinen oikeus palveluseteliin

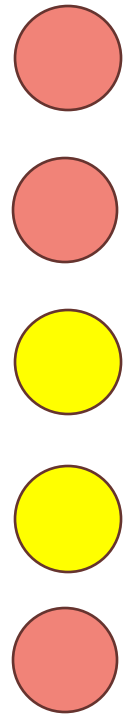

Ehdotus on osin askel parempaan, mutta jättää edelleen liian paljon kuntien harkittavaksi.

Neljä poimintaa Sivistan ehdottamista muutoksista hallituksen esitykseen

Palvelunkäyttäjän asema (6 §)

- ”Palvelunkäyttäjällä on *oikeus saada palveluseteli,* mikäli palveluseteli on kunnassa käytössä.”

Arvon määräytyminen (7 §)

- ”Kunnan tulee määrittää palvelusetelin arvo niin, että se on palvelunkäyttäjän *ja palveluntuottajan* kannalta kohtuullinen.”
- ”Palvelusetelin arvoon on tehtävä *vähintään vuosittain indeksikorotus*.”

Arvon korottaminen (8 §)

- *”Arvoa on korotettava lapsen iän ja tuen tarpeen perusteella kunnan sisäistä budjetointia vastaavasti.”*

SIVISTA

Omavastuuosuus hämmentää kentällä

Perheen maksama asiakasmaksu – asiakasmaksulain mukainen asiakasmaksu + tavallisesti lisä, joka **kompensoi tuotantokuluihin nähden liian matalaa palvelusetelin arvoa**.

Varhaiskasvatuspalvelun kokonaishinta. Perustuu varhaiskasvatuspalveluun liittyviin kustannuksiin – mukana mm. materiaalit, välineet ja ruokakulut.

Mahdolliset muut maksut, jotka eivät liity varhaiskasvatus-palveluun, esim. erillinen kerhotoiminta

Asiakasmaksulain mukaan määräytyvät kunnalliset varhaiskasvatusmaksut eivät rajaa yksityisen varhaiskasvatuksen omavastuuosuutta. Sekaannusta aiheuttanee tämänhetkinen sanoitus.

Lain esityöt: ”Omavastuuosuutta ei euromääräisesti rajoitettaisi lain tasolla.”

Näin ollen nykykäytännön ”lisämaksu” pitää jatkossa huomioida osana omavastuuosuutta.

Lausuma-ehdotukset

1. Kuntien kestävän talouden sekä lain toimivuuden kannalta olisi tärkeää käynnistää valmistelu kuntien **velvoitteeksi oman tuotannon kustannusten seuraamiseen ja julkaisemiseen** kansallisten ohjeiden mukaisesti.

2. Uudistuksen vaikutusten seuranta ja **kohtuullisuuden sekä perheiden valinnanvapauden toteutumisen arviointi**.

SIVISTA

Kiitos!

annakaisa.tikkinen@sivista.fi